

Voor anker

Deze bundel opent met een korte geschiedenis van tien jaar omzien naar vreemdelingen in Plexat. Het historisch overzicht geeft een inkijk in het alledaagse en onalledaagse leven in en om de noodopvang.

Hoe het leven echt beleefd wordt, vertellen de verhalen van vrienden, vrijwilligers en medewerkers van Plexat. In interviews komen bewoners en ex-bewoners zelf aan het woord.

In het artikel *Geloofzat, Hoopzat en Liefdezat, Plexat en de onweersaanbare revolutie* reflecteert theoloog prof. dr. Erik Borgman op al deze verhalen. Verhalen die het volgens hem verdienen om doorverteld te worden. Het komt de mensen die in deze verhalen voorkomen toe geëerd te worden, schrijft Borgman. “De goedheid en de waarheid die zij zichtbaar maken, moet worden verkondigd.”

De Werkgroep Diaconie van parochie De Heilige Drie-Eenheid en het Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt wensen u veel plezier bij het lezen en doorvertellen van deze verhalen.

Voorwoord

“Naar het voorbeeld dat de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan ons voor ogen houdt is christelijke liefdadigheid allereerst eenvoudigweg het antwoord op datgene wat in een concrete situatie onmiddellijk nodig is: de hongerigen moeten te eten krijgen, de naakten moeten gekleed worden, de zieken medisch behandeld, de gevangenen bezocht, enzovoort.”

Paus Benedictus XVI, Deus Caritas Est, n. 31

Wie in dit rijtje situaties herkent uit die andere diaconale sleuteltekst, het verhaal van het Laatste Oordeel in Mt 25, kan het gemakkelijk aanvullen met de missende werken van barmhartigheid: de dorstigen moeten gelaafd worden, de vreemdelingen een onderdak geboden.

Het boekje dat voor u ligt, laat zich lezen als een hedendaagse versie van beide verhalen met het accent op dat laatste werk, de vreemdeling opnemen. Plexat is geboren uit een concreet antwoord op een directe nood: een Irakese familie staat op een winterdag voor de kerkdeur en dreigt het asielzoekerscentrum uitgezet te worden. Wat nu? Het hart wint het van rationele overwegingen. Het gewone leven wordt onderbroken. Voor de Irakese familie wordt tijdelijk onderdak geregeld. Eén verschil met de barmhartige Samaritaan: die kon na de eerste zorg het slachtoffer overdragen aan de herbergier. De

vrijwilligers van Rotterdam daarentegen startten zelf een herberg: Plexat werd een gastvrije ruimte voor mensen die nergens anders terecht kunnen, omdat zij geen geldige verblijfspapieren hebben. Uit een spontane daad van naastenliefde komt een diaconaal initiatief voort, een vorm van georganiseerde liefde. Maar hoeveel er ook geregeld moet worden, hoeveel deskundigheid ook moet worden opgebouwd en ingezet, hoeveel financiën ook bijeen moeten worden gebracht, de liefdevolle toewijding van het begin blijft als een rode draad herkenbaar in alle verhalen door de jaren heen. Plexat is een plek waar omgezien wordt naar mensen, waar mensen weer hun waardigheid kunnen herkrijgen. Ook al krijgen niet alle bewoners het felbegeerde verblijfsdocument.

Plexat is al tien jaar een plek waar naastenliefde beoefend wordt, waar mensen liefde geven en ontvangen, soms in verrassende rolbezettingen.

Plexat is al tien jaar een voorbeeld van een diaconaal initiatief, dat meer navolging verdient. We hebben in ons bisdom nog geen plekken zat waar vreemdelingen worden opgevangen, hongerigen gevoed, naakten gekleed, zieken bezocht.

Laat u inspireren door dit boekje en zie om naar vluchtelingen en andere mensen in nood in uw omgeving. ‘Liefde zal altijd nodig zijn, ook in de meest rechtvaardige samenleving’ (DCE, n. 25).

Mgr. A.H. van Luyn s.d.b.

Voor anker in roerige tijden

Tien jaar omzien naar vreemdelingen in Plexat

Diakonale projecten ontstaan meestal na een uitvoerige analyse van noodsituatie, doelgroep, draagkracht, middelen en beschikbare mensen van een kerkgemeenschap. En dat is ook goed. Was zo'n analyse gemaakt voor de oprichting van noodopvang Plexat, dan was het er waarschijnlijk nooit van gekomen vanwege 'teveel beren op de weg'. Zo ging het dus niet! De aanleiding was eenvoudig: een concrete noodsituatie die zich overigens dagelijks ergens in Nederland voordoet.

De oprichting

Op een winterdag eind 2000 trof Marianne een Irakese familie voor de kerkdeur: Kildaanse christenen uit Irak. Ze werden bedreigd met

op-spraak-zetting vanuit het asielzoekerscentrum in Rotterdam Zuid. Nog voordat Mariannes hoofd had bedacht wat er allemaal onmogelijk was, had het hart al geroepen. Er moest iets gebeuren! “Je laat toch geen gezin op straat staan!”

In een mum van tijd werden enkele leegstaande appartementen boven het kerkje van parochie De Doortocht (toeval?) enigszins ingericht met meubilair uit een goederenproject. Met deze daadkrachtige actie kreeg de familie Jakob weer een dak boven het hoofd en Noodopvang Plexat was geboren.

In de daaropvolgende weken vulden de andere kamers in het pand aan de Rechthuislaan op Katendrecht zich als vanzelf met meer asielzoekers in een noodsituatie. En alras gold ‘De wet van Janmaat’: vol = vol. Er moesten soms pijnlijke keuzes gemaakt worden wie wel en wie geen opvang kreeg en voor hoe lang. Ook speelden al snel vragen als: waar het geld vandaan te halen om deze asielzoekers in leven te houden die zelf geen enkele bron van inkomsten meer hadden? Wat te doen als ze ziek werden en onverzekerd naar een arts of ziekenhuis moesten? Mag dit allemaal wel? Ben je strafbaar door hulp te bieden aan illegalen? Kun je moslims en christenen uit Irak die elkaar daar de kop inslaan wel bij elkaar zetten in een appartement? En wat te doen met weerstand uit de buurt? Het werd voor iedereen een spoedcursus *Diakonie als zwemmen tegen de stroom in*.

De priestercongregatie van het Heilig Hart van Jezus, SCJ, was eigenaar van de leegstaande appartementen op Katendrecht. We moesten wat gaan afspreken over de huur. Dat de Werkgroep Diakonie een noodopvang was gestart in hun onroerend goed viel blijkbaar in goede aarde bij broeder Piet Peeters, want al snel liet de SCJ weten dat de appartementen ‘om niet’ gebruikt mochten worden. Een eerste financiële meevaller! Andere zouden volgen, waaronder heel wat enveloppen met geld van anonieme gevers en giften van fondsen, kerken en religieuzen. Alleen de naam voor de noodopvang moest nog verzonnen worden... Deze werd onthuld met een officiële inwijding door de bisschop van Rotterdam in augustus 2001: *Plexat*.

Een naam met lading in een Latijns jasje

Pater Joop Visser was als pastor betrokken bij de oprichting van Plexat in zijn parochie. Tegenwoordig is hij weer 'thuis' in Ghana waar hij een groot deel van zijn leven missionaris was. Hij blikt terug op het ontstaan van de naam Plexat.

“Plexat, een naam die zich wat stiekem hult in een Latijns jasje, had en heeft een lading. Dat was ook de bedoeling. Een christelijk Europa dat geen plek wenst te geven aan mensen in nood, verliest niet alleen zicht op haar inspiratiebron, maar geleidelijk ook op haar eigen plek in de wereldgemeenschap en kan niet langer bogen op morele autoriteit. Een plaatselijke christelijke gemeenschap die de ogen sluit voor medemensen die een beroep op haar doet, zal de bron waar uit het leven moet, geleidelijk aan zien opdrogen. Europese kerken, die met recht prat gaan op een succesvolle missionaire periode, kunnen in het omgaan met vluchtelingen in eigen land bewijzen hoe oprecht en solidair hun motivatie in die verre landen is geweest. Plexat is er om te laten zien dat woorden van medeleven niet in de ijle lucht mogen blijven hangen, maar daden dienen te worden die de gemeenschap nieuw leven kunnen inblazen.

Plexat, 10 jaar. Gefeliciteerd. Een tijd om bij herinneringen stil te staan, maar vooral ook om elkaar te bemoedigen om door te gaan. Jullie hebben het tij niet mee, maar dat is nooit een voorwaarde geweest om ervoor te gaan. Oprechte solidariteit gaat vaak door het stof van haar eigen nederlaag en staat met grotere overtuiging overeind. Ik wens jullie succes.”

Joop Visser, Oyarifa - Ghana

De beginjaren

In de eerste jaren van Plexat kende de Nieuwe Vreemdelingenwet van Job Cohen nog een zogenaamde 24-uurs procedure. Hierdoor werden heel wat asielzoekers al enkele dagen na binnenkomst in Nederland afgewezen als vluchteling en vanuit het toenmalige Aanmeldcentrum Rijsbergen weer als illegaal op straat gezet. Vluchtelingenwerk in Rijsbergen had snel ontdekt dat ze voor de meest kwetsbare uitgeprocedeerde asielzoekers een beroep op Plexat kon doen en zo was Plexat 'verzekerd' van een permanent aanbod asielzoekers-in-nood.

Alras gold 'De wet van Janmaat': vol = vol.

In die jaren kwamen er vooral veel alleenstaande vrouwen met en zonder kinderen uit sub-Sahara Afrika in de opvang. Het merendeel had, gemeten naar strikt juridische maatstaven, geen sterk vluchtverhaal en geen kans op een verblijfsvergunning. Ze moesten een nieuw plan maken voor hun toekomst: illegaal in Nederland of Europa blijven of terugkeren naar het land van herkomst. Voor het overgrote deel was terugkeer geen optie. Daarvoor was hun komst naar Europa teveel een 'once in a life-time onderneming' en te duur geweest. Zij bleven een paar weken of maanden in Plexat totdat ze een plaats gevonden hadden in een netwerk van landgenoten om zonder verblijfsvergunning verder te overleven in de stad. Alleen zwangere vrouwen konden vanaf zes weken voor hun bevalling weer naar een asielcentrum gestuurd worden.

Na een verblijf in Plexat gingen sommige asielzoekers(gezinnen), met nieuwe documenten of dankzij betere rechtsbijstand, met

succes weer de asielprocedure in om uiteindelijk een verblijfsvergunning te krijgen. Bemoedigende successen waren dat steeds, te midden van veel meer vreemdelingen voor wie Plexat 'slechts' een kort rustmoment zou zijn in een voortgaand onrustig want illegaal overleven in de stad.

De vrijwilligsters, Ria, Marianne, Bernardo, Claudia en Truida liepen regelmatig binnen in de noodopvang. Ze deelden het leefgeld uit, zagen af en toe de wanhoop en het verdriet, maar deelden ook in de vreugde van bewoners. Ze hielden de moed er in, aten exotische gerechten mee en losten problemen op die er op hun pad kwamen; van de vervanging van een kapotte verwarmingsketel tot het regelen van noodzakelijke zwangerschapsecho. Of toch maar met een asielzoeker zonder papieren illegaal de grens over naar België om daar bij een ambassade alsnog de juiste identiteitsdocumenten te kopen. De rij problemen die in deze tien jaar ontstond, lijkt eindeloos, maar de vrijwilligsters vonden altijd wel oplossingen. Met creativiteit, soms met de moed der wanhoop en vaker misschien ook met wat 'meewerkende genade'. Zo werden ze echte 'allrounders' die altijd een paar extra passen meeliepen met de bewoners in Plexat op hun 'Boulevard of broken dreams'.

Bemoedigende successen te midden van veel meer vreemdelingen voor wie Plexat 'slechts' een kort rustmoment zou zijn.

Met de tijd passeerden bewoners met alle mogelijke nationaliteiten. Uit de Afrikaanse brandhaarden Liberia, Siera Leone, Kameroun, Congo, Rwanda, Ethiopië en Somalië. Uit Irak, Iran, Syrië, Afghanistan, de Kaukasus, Armenië, Azerbedjan en Georgië. Kerstmis werd gevierd, maar ook het Suikerfeest. Er werd waterpijp gerookt en gedanst op

djembe ritmes. Op tafel verschenen tabouleh, fufu en borsjt. En als een gesprek niet liep in Engels, Frans of gebarentaal, gingen we met een bewoner naar de Afrikaandermarkt op zoek naar een tolk. Gaandeweg groeide Plexat en er werd meer en meer een beroep gedaan op de opgebouwde expertise. Een nieuwe stichting voor ondersteuning en belangenbehartiging voor illegalen en asielzoekers werd opgericht: het Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS). Tegelijkertijd kwam in 2005 door een fusie van parochies de kerkzaal van parochie De Doortocht beschikbaar. Sindsdien wordt die ruimte gebruikt voor spreekuren en voorlichtingsbijeenkomsten voor illegalen. Migrantenkerken huren de kerkzaal nog voor vieringen en bijbelgroepen en Leo begon een taalschool met vrijwilligers die Nederlandse les geven aan (illegale) vreemdelingen die nog niet mogen inburgeren.

Als een gesprek niet liep in Engels, Frans of gebarentaal, gingen we met een bewoner naar de Afrikaandermarkt. Op zoek naar een tolk.

Toenemende verharding

Het waren jaren van toenemende verharding van het asielbeleid door de invoering van de Nieuwe Vreemdelingenwet (2001) en de daaropvolgende periode van Verdonk. Tegelijkertijd was het een tijd van groeiend maatschappelijk en kerkelijk verzet tegen dit beleid. De druk op de noodopvang nam toe. Niet alleen in Rotterdam, maar ook in de rest van Nederland. Ook de roep om een oplossing voor het vastgelopen asielbeleid versterkte. Het vierde kabinet Balkende kon in 2006 niet veel anders meer dan een pardonmaatregel treffen. Voor ruim 25.000 asielzoekers die al jaren in Nederland verbleven, kwam een einde aan een vaak uitzichtloos illegaal verblijf. Zij kregen een pardonvergunning. In 2007-2008 kwamen bij het ROS-spreekuur op Katendrecht alleen al 800 uitgeprocedeerde asielzoekers uit Rotterdam langs om zich te melden voor deze regeling.

Taalschool: Nederlandse les voor illegalen

Sinds 2005 geeft Leo samen met vrijwilligers Nederlandse les aan illegalen. Hij vertelt over de Taalschool, gevestigd in de kerkzaal onder de noodopvang.

Velen komen aan het begin van een les aarzelend binnen met de vraag of ze Nederlandse les kunnen volgen: aarzelend en onzeker, omdat ze soms nog geen woord Nederlands lijken te spreken. De eerste vraag van de docenten is dan met welke taal ze wel vertrouwd zijn: Engels, Frans, Spaans of Arabisch? Als dat het geval is, is het ijs meestal snel gebroken. Dan ontstaat er vrijwel meteen een basis om met elkaar te communiceren, dan is er persoonlijk contact en vertrouwen groeit. Zij worden uitgenodigd om bij een van de drie groepen aan te sluiten en hun naam op een bordje voor zich op tafel te zetten. Hun naam laten zien aan de groep en de poging van de anderen om die te onthouden, is een eerste teken dat ze er vanaf nu bijhoren.

Een paar ochtenden per week

De helft van de cursisten komt regelmatig drie, vier ochtenden per week, van enkele maanden tot een jaar of langer. Het gebeurt ook dat ze voor kortere of langere tijd niet meer komen om allerlei redenen en dan plotseling weer verschijnen en de draad weer oppakken. Hun vooropleiding is erg verschillend; variërend van enkele jaren basisonderwijs tot hoger en universitair onderwijs. Hun leefsituatie is eveneens zeer divers. De gemeenschappelijke deler is dat ze nog (steeds) onderweg zijn in het proces naar een verblijfsvergunning en een toekomst in Nederland.

Les geven en vertellen

We werken met vijf verschillende docenten die een, twee of meer ochtenden les geven. Dat doen ze voor lange tijd en met veel plezier. Dat heeft tot gevolg dat een groot deel van het gezelschap, cursisten en docenten graag naar de Taalschool komen, elkaar goed kennen en daardoor het nodige aan elkaar te vertellen hebben. Samen zetten we koffie en thee en brengen de

ruimtes in orde voor de lessen. In die sfeer komen de nieuwelingen binnen: soms blij dat het gaat zoals het gaat en soms met de vraag of er nog of weer aansluiting mogelijk is.

Verbondenheid en vriendschap

Het einde van het schooljaar sluiten we af met een serieuze toets die wordt beloofd met een certificaat. Daarna sluiten we het jaar op een gezellige manier af. Dan merken we dat we niet alleen samen hebben gewerkt, maar dat er ook een klimaat van verbondenheid en vriendschap is ontstaan. We zijn een groep mensen geworden die het bijzonder vinden dat we sterk van elkaar verschillen qua achtergrond en leefsituatie en tegelijkertijd bij elkaar horen. Door deze wijze van met elkaar optrekken, ervaren we de hardheid en botheid die er ook is in de samenleving en in politieke kringen. Die hardheid en botheid zijn onbegrijpelijk en pijnlijk. De 'buitenlanders', 'asielzoekers' en 'illegalen' zijn voor ons mensen met een naam, een gezicht en een geschiedenis. Met hoop op 'goed leven'.

Voor veel meer vreemdelingen blijft Nederland het land van verblijf zonder verblijfsrecht. In een stad als Rotterdam wonen meer dan tienduizend vreemdelingen zonder verblijfsvergunning die geen beroep kunnen doen op voorzieningen. Voor deze vreemdelingen

Hun naam laten zien aan de groep en de poging van de anderen om die te onthouden, is een eerste teken dat ze er vanaf nu bijhoren.

blijft een veilige opvangplek in de stad soms levensnoodzakelijk in hun vaak harde overlevingsstrijd als 'sans-papier'. Zeker in deze tijd waarin het politiek-maatschappelijk klimaat tegenover vreemdelingen verhardt. Een tijd waar vreemdelingen die ergens iets meer

veiligheid of op zijn minst toekomst voor hun kinderen zoeken gecriminaliseerd worden. Ook na de pardonregeling komen ze langs, tientallen per week.

Plexat was en is geen oplossing voor een globaal migratievraagstuk.

Plexat was en is geen oplossing voor een globaal migratievraagstuk of een goed alternatief voor het Nederlandse asielbeleid dat aan alle kanten slachtoffers maakt. En Plexat wil dat ook niet zijn. Het belang van een vrijplaats voor vluchtelingen en kerkmensen is van een andere orde. In Plexat maken zij samen een menselijke omgeving. Zij maken ruimte waarin interesse groeit in het leven en het lot van vluchtelingen. Bezorgd over hoe het met deze ene vluchteling gaat. Nieuwsgierig naar wat hij of zij heeft meegemaakt. Een plaats waar mensen omzien naar elkaar en zo elkaar tijd van leven schenken en waarin voedsel en vreugde, verdriet en verhalen gedeeld mogen worden.

Pardonmaatregel

Hij zag uit als tachtig, maar was nog geen zestig, Zeki. Een Koerd uit Turkije. Een vriend kwam mee om te tolken. Zeki had asiel gevraagd toen hij naar Nederland kwam, maar hij had geen IND-registratienummer en navraag bij de IND leverde ook geen 'hit' op. Noch op naam, noch op geboortedatum.

“Meneer Zeki, u moet bewijzen dat u asiel gevraagd heeft in Nederland. U bent niet bekend bij de IND!” Een week later kwam hij terug. Met bevende kromme vingers trok hij een kartonnen kaartje uit zijn portemonnee. Een registratiekaartje van de politie Schiedam waar hij zich ooit gemeld had als asielzoeker. Uit 1984!!!

“Goed? Ik Mens?”

1984. Lang voor iedere centrale registratie van asielzoekers, zelfs lang voordat de IND bestond, maar nu, na 24 jaar leven als illegaal, kreeg Zeki alsnog pardon.

De bisschop zegent moslims!

In januari 2001 komen de eerste bewoners binnen. Yoel en Hannah met hun zoon Sargon. Iraakse christenen uit Bagdad. Ze krijgen de kamer op de eerste etage achter de keuken. Ze hebben daar de beschikking over een eigen douche. Op die etage is ook de woonkamer, voor gemeenschappelijk gebruik. Wij vinden het belangrijk dat de bewoners elkaar leren kennen. Er moet afgesproken worden hoe laat er gekookt wordt en wie wanneer gebruik kan maken van de wasmachine, enzovoort. Dat leek ons een goed plan.

Enkele weken later komt er nog een gezin binnen. Kamal en Adiba met hun drie kinderen, twee jongentjes en een baby meisje. Het zijn Koerden uit Noord Irak, en moslim. Omdat zij door een aantal agenten met fysiek geweld uit een asielzoekerscentrum op straat waren gezet, komen ze overstuurd binnen, zien een sobere noodopvang en daar zitten ook nog christenen uit hetzelfde land. Spanning, spanning!

Maar beide mannen zijn heel redelijk en na een uitgebreid gesprek met ons komen ze tot de conclusie dat ze allemaal zoeken naar veiligheid en geborgenheid en dat de verschillen die vooral in Irak tussen hen in staan, hier niet van toepassing zijn. Al snel zijn Yoel en Hannah als een opa en oma voor de kleintjes van Kamal en Adiba. Ze hebben het in Plexat goed met elkaar kunnen vinden.

Al snel zijn Yoel en Hannah als een opa en oma voor de kleintjes van Kamal en Adiba.

In augustus 2001 komt Bisschop van Luyn. Hij gaat voor in de eucharistieviering in het kerkje van parochie De Doortocht, onder Plexat. Na de viering opent hij het diakonale project officieel. Alle bewoners zijn erbij aanwezig, evenals de vrijwilligers. Samen met Adiba ontvangt de bisschop het naambordje van Plexat aan de deur en hij gaat daarna door het hele huis om alles en iedereen met Goede Geest te zegenen. Kamal die ziek op bed ligt, krijgt ook de zegen. Wat hebben de bewoners daarna nog ontzettend gelachen: 'Een moslim gezegend door de bisschop'. Kamal werd nog lang geplaagd dat hij nu geen moslim meer was! In Irak was zoiets onbestaanbaar.

MS

Champagne en een lintje

Ze kwamen uit Syrië. Ze hadden al jaren in Nederlandse asielcentra gewoond en tussendoor ook nog anderhalf jaar in Duitsland waar ze ook een asielverzoek hadden ingediend. Ze hadden in Dokkum, Breda en Dessau (Duitsland) hun drie kinderen gekregen. Begin 2005 kreeg de familie Dahly opvang in Plexat, voor vijf maanden. Het werden vijf jaren! Jaren waarin de kinderen basisschool De Schalm doorliepen, vader Dahly in de ouderraad van school kwam, hij al onze Tsjechische stagiaires leerde hoe een waterpijp te roken en moeder Dahly talloze heerlijke maaltijden bereidde voor vele bezoekers.

Vanuit Plexat vraagt de familie Dahly in 2005 opnieuw asiel aan met nieuwe documenten en bewijzen van vervolging uit Syrië. Het mag niet baten, het asiel wordt weer afgewezen. De familie komt noodgedwongen terug in onze noodopvang. Een streng Verdonk-beleid is merkbaar. Zicht op een verblijfsvergunning lijkt nu verder weg dan ooit. Dan valt het kabinet Balkende-3 'dankzij' diezelfde minister Verdonk. In het land groeit de maatschappelijke en kerkelijke druk op een nieuw kabinet om eindelijk eens werk te maken van een 'generaal pardon'. De familie krijgt weer moed, demonstreert mee in Den Haag, uit eigenbelang want ze zijn al zolang in Nederland en komen binnenkort wellicht in aanmerking voor zo'n pardonregeling.

Het nieuwe kabinet Balkende-4 komt er. En zelfs een pardonmaatregel. Door toedoen van de harde CDA-onderhandelaar Maxime Verhagen wordt het pardonakkoord op de valreep nog uitgekleed waardoor asielzoekers die ook in een ander EU-land een asielverzoek hebben ingediend, toch nog buiten de boot vallen. Veel slapeloze nachten heeft de familie Dahly al gehad als de eerste teksten over de pardonregeling op internet verschijnen. In 2007 komt de harde klap: ze komen niet in aanmerking voor een pardonvergunning vanwege hun verblijf in Duitsland. Ook de beroepszaak tegen deze afwijzing wordt verloren. Het zicht op een legaal verblijf is na tien jaar verblijf in Nederland zwarter dan ooit.

De leerkrachten van de basisschool krijgen natuurlijk ook weet van het gebeuren. Met Defence for Children wordt een nieuw plan gesmeed om opnieuw een verblijfsvergunning aan te vragen voor de kinderen. Deze keer vanwege hun langdurige verblijf en geweldigheid in Nederland. De actie 'Hevien hoort hier' met hun oudste dochter Hevien als boegbeeld wordt bedacht. Schooldirecteur Ivo Bravenboer gaat in een tuk-tuk 1000 km het land door voor adhesiebetuigingen om na een week op het Plein in Den Haag te eindigen

bij de manifestatie waarin de hele basisschool luidkeels laat weten aan de Tweede Kamer dat de kindertjes Dahly in Nederland moeten blijven. Kamerleden van links komen zich melden, doen beloften, tv-ploegen trekken Plexat in om onze nieuwe BN'er Hevien te interviewen en dan wordt het stil. Maanden lang.....

Op de verjaardag van Sinterklaas in 2009 neemt een IND-medewerker telefonisch contact op om te laten weten dat de familie Dahly een asiilvergunning (!) krijgt. Op de basisschool wordt de Goedheiligman ingeseind die de kindertjes Dahly en al hun klasgenoten kan trakteren op dit geweldige nieuws. Dit is het resultaat van een campagne waaraan de hele school een week lang heeft gewerkt in de zomer. Tranen en champagne vloeien bij de ouders.

18

Voor de tientallen mensen die al die jaren hebben meegeholpen om de familie Dahly te ondersteunen wordt het een mooi feest. Martine Goeman van Defence for Children en Ivo Bravenboer van basisschool De Schalm, de bedenkers van de campagne, worden tijdens de feestavond gelauwerd met een bijzonder 'gelegenheidslintje'. Uit het dankwoord aan hen:

"Jullie werk heeft hare Majesteit zeker behaagd, maar schrik niet, door ons krijg je geen koninklijk lintje... De onderscheiding die jullie toebedacht is, heeft veel oudere want Bijbelse wortels. Het lijkt weliswaar op het eerste gezicht goedkoper dan een lintje van Trix maar wie het verhaal erachter kent, verstaat misschien iets van de grote waardering en dankbaarheid die ermee uitgedrukt wil worden en dat bijbelse verhaal heeft, niet toevallig, veel associaties met jullie trouwe inzet voor vreemdelingen.

Als Israel het land Kanaän inneemt, als vreemdelingen in Beloofd Land binnenkomen, verhaalt het boek Jozua over twee spionnen die door Jozua vooruit gestuurd worden om de stad Jericho te verkennen. Ze

strandden, hoe kan het ook anders, in het huis van een hoer, Rachab. En zoals het sinds mensenheugenis gaat met vreemdelingen in nieuw land: ze worden gezocht door de machthebber. Rachab verbergt de twee, laat de vreemdelingen schuilen in haar huis en helpt ze verder vluchten door hen aan een koord naar beneden te laten. Ze kunnen de stad ontvluchten.

In ruil voor haar steun krijgt Rachab van de twee vreemdelingen de belofte dat ze, met heel haar familie, gespaard blijft wanneer de Israëlieten terugkomen om de stad in te nemen. En zoals Israel in Egypte de deurpost met lamsbloed moest insmeren om gespaard te worden, zo moet Rachab het rode koord uit haar raam hangen waarlangs ze beide mannen liet vluchten. Een rood koord wordt herkenningsteken.

Een Rachab-koordje krijg je dus als teken dat je trouwe inzet waardevol is geweest voor kwetsbare vreemdelingen, en... met de belofte van Godswege, dat ook jij gespaard blijft. Draag het koordje bij gelegenheid en vertel dan af en toe weer het verhaal verder van Rachab, en van je eigen inzet voor Hevien, Zainab en Jakdar Dahly."

19

De familie Dahly woont sinds 2010 in een eigen huis in Rotterdam.

CvdB

Zainab:

“Ik ben nooit meer echt zenuwachtig”

Zainab (11) woonde van oktober 2004 tot juli 2010 met haar ouders, zus en broertje in Plexat. In 2005 werd hun asiel afgewezen. Er werd een nieuw plan gesmeed om opnieuw een verblijfsvergunning aan te vragen. Eind 2009 hoorde Zainab dat ze kon blijven.

“Oma Truida deed voor ons de deur van Plexat open. Het was een heel raar gevoel om daar te zijn. Dat rare gevoel had ik elke keer als we op een nieuwe woonplek kwamen. Toen we er waren moesten we een trap op en ik viel van de trap. Zelf moest ik er wel om lachen, maar ik deed het niet. Het deed ook pijn. Misschien waren het de zenuwen. Het was wennen in het begin. Pas na een half jaar voelde ik me er een beetje thuis.

Het leven ging verder en ik ook. Ik zat op school, op basisschool De Schalm. Daar was het altijd leuk. Na schooltijd liep ik naar huis en ging meestal naar de kerk, naar Hans. Hans was een leraar van de Taalschool. Als Hans klaar was, mocht ik daar spelen. Met poppen

en met Lego. Eén keer in de week ging ik naar karate. Daar zit ik nog steeds op.

Rond vijf uur gingen we aan tafel. Mijn moeder kookte meestal voor ons. Het was altijd heerlijk. Vooral de Syrische gerechten. Maar we aten ook wel eens spruitjes of spinazie. Om een uur of acht ging ik naar bed: boeken lezen en slapen. In het begin deelden we een kamer. Ik sliep met mijn zus in een stapelbed. Dat was meestal erg vervelend, want als mijn zus ging wiebelen, wiebelde ik mee.

Het was heel erg leuk in Plexat. Ik heb er veel geleerd. Bijvoorbeeld beter Nederlands praten, want met mijn ouders spreek ik meestal Koerdisch. Maar het was er soms ook niet leuk. Het vervelendste vond ik de ruzies. Dan werd er flink geschreeuwd in het huis. Van de zenuwen ging ik op mijn nagels bijten.

Ik sliep met mijn zus in een stapelbed. Dat was meestal erg vervelend, want als mijn zus ging wiebelen, wiebelde ik mee.

De dag die ik nooit meer zal vergeten is 4 december 2009. Toen hoorde ik dat we in Nederland mochten blijven. Al mijn vriendinnen waren zo blij voor ons. En ik vond het heerlijk. Vanaf dat moment was ik ook nooit meer echt zenuwachtig. Maar ik bijt nog wel op mijn nagels.

Nu woon ik in Vreewijk. In ons nieuwe huis. Ik heb hier al veel nieuwe vriendinnen. Toch mis ik nog steeds mijn oude vriendinnen en mijn oude school. Soms verlang ik terug naar Katendrecht. Ik verlang naar de ijsjes van De Bleij. Of naar de patat met maggi en uitjes van Smikkel. De herinneringen aan Plexat, de school en Katendrecht zal ik mijn hele leven bij me dragen. Goede en minder goede herinneringen.”

Tel uit je winst!

Marie wordt in het najaar van 2003 opgevangen in Plexat. Ze is pas een paar dagen in Nederland en al helemaal uitgeprocedeerd. Zo efficiënt kan de 24-uurs-procedure zijn. Ze is zwanger als ze uit Aanmeldcentrum Rijsbergen op straat wordt gezet. We bieden haar een paar maanden opvang in Plexat totdat ze 7 ½ maand zwanger is, dan krijgt ze nog drie maanden opvang van overheidswege in een asielzoekerscentrum. Want van zes weken vóór tot zes weken na een bevalling kunnen vrouwen niet verwijderd worden. ‘Uitstel van vertrek’ heet die regeling in de vreemdelingenwet. Deze regeling is er overigens niet vanwege humanitaire redenen in opgenomen, maar gewoon omdat de luchtvaartmaatschappijen haar of haar baby dan weigeren. Twaalf weken is ze dan sowieso nog ‘veilig’, want onuitzetbaar uit Nederland.

Marie is zoals veel Congolese vrouwen weinig spraakzaam, steeds op haar hoede. Haar vluchtmotief, opgetekend in het aanmeldcentrum was flinterdun. Ze had zomaar een ticket gekregen van iemand die ze niet kende en van de vlucht naar Europa kon ze zich ook niets meer herinneren; ze had al die tijd in het vliegtuig geslapen! Tja, zalig wie gelooft, de beslisambtenaar van de immigratiedienst (IND) in elk geval niet. Pogingen om met haar in gesprek te komen in de volgende maanden over hoe ze nu verder als ‘sans-papier’ in Nederland denkt te overleven, stuiten alleen op stilzwijgen. Soms hebben we een vermoeden dat ze geronseld is in vrouwenhandel.

‘Uitstel van vertrek’ heet de regeling. Die is er overigens niet vanwege humanitaire redenen. Maar gewoon omdat luchtvaartmaatschappijen de aanstaande moeder dan weigeren.

Een week voordat we Marie weer naar een asielzoekerscentrum kunnen sturen en ze de zoveelste wordt die een tijdje in Plexat woont om weer te verdwijnen in de illegaliteit van Rotterdam, gaat het mis met de zwangerschap. Ria die bij haar op bezoek is, belt onmiddellijk een huisarts. Hij komt uren later, vertrouwt het niet en laat een ambulance komen. Marie wordt door de ambulancebroeders op de brancard ingesnoerd, twee steile trappen afgedragen en met gillende sirene naar de EHBO van het Ikazia ziekenhuis gebracht. Marie is illegaal in Nederland en heeft dus geen ziektekostenverzekering. Bij de intake in het Ikazia ziekenhuis wordt meteen ontdekt dat ze niet verzekerd is en het ziekenhuis weigert haar daarom op te nemen. Gelukkig laden de ambulancebroeders Marie weer in om haar 400 meter verder af te leveren in het Zuiderziekenhuis. Daar wordt geconstateerd dat ze zwangerschapvergiftiging heeft en een dood kindje in haar buik. Marie wordt aan een infuus gelegd om weëen

op te wekken. Een etmaal later baart ze haar dode kindje. Ria brengt heel wat uurtjes door in het ziekenhuis. Een verpleegster vertelt haar dat Marie het kindje niet meer wilde zien of vasthouden. Ria krijgt de foto die gemaakt is van de handjes en voetjes.

Vier dagen later staan we zonder Marie, ze wil er niet bij zijn, op de Zuiderbegraafplaats. Van de bestuurder van de lijkwagen, die in het kader van de wet op de lijkbezorging door de gemeente is besteld, krijgen we het witte kistje in handen gelegd om het naar het graf te brengen. Het kistje lijkt lopend over de begraafplaats steeds lichter te worden, en de woede op het Ikazia ziekenhuis zwaarder. Beide moeten begraven worden.

Bij de intake in het Ikazia ziekenhuis wordt ontdekt dat ze niet verzekerd is. Het ziekenhuis weigert haar daarom op te nemen. Gelukkig laden de ambulancebroeders Marie weer in om haar af te leveren in het Zuiderziekenhuis.

In de daaropvolgende weken is Marie opeens verdwenen. Ze heeft niemand in Plexat iets laten weten. We zien haar nooit meer terug. Het Zuiderziekenhuis stuurt nog een rekening van meer dan 8000 euro. Die sturen we met een grote bos bloemen en een dankbrief terug. Oninbaar! Een kopie van die rekening gaat in een klachtbrief naar de Raad van Bestuur van het Ikazia ziekenhuis met de tekst: "Tel uit je winst".

CvdB

Terug naar Rijsbergen

Ze verbleef sinds april in Plexat met haar drie zoontjes van vier en twee jaar en van drie maanden. Op een warme dag in juli 2003 belt de advocaat van de Ethiopische Hayat met de mededeling dat zij zich opnieuw moet melden in Aanmeldcentrum Rijsbergen. Hayat heeft volgens haar advocaat toch recht op opvang vanwege de baby. We gunnen het haar zo graag dat we al denken: misschien komt er nu toch perspectief voor hen.

We pakken het meest noodzakelijke in. De overige bagage van haar wil ik later wel brengen naar het asielzoekerscentrum waarin ze terecht komt. Het afscheid is heel emotioneel. Vooral Ibrahim huilt tranen met tuiten omdat hij bang is dat papa hen niet kan vinden (als hij ooit komt) nu ze weer verhuizen.

Ik mag mee naar binnen in Aanmeldcentrum Rijsbergen, omdat Hayat haar handen vol heeft. We worden in een wachtkamer gezet, krijgen brood, drinken en fruit en de deur gaat achter ons op slot. We

wachten uren... Totdat een marechaussee komt vertellen dat het helemaal niet klopt! Ik geef hem nog het telefoonnummer van Hayats advocaat. Na weer een poos komt diezelfde marechaussee terug en zegt dat de leeftijd van de kinderen geen rol speelt en dat ze er nog nooit van gehoord hebben dat dat een reden zou zijn om opvang te geven in een asielzoekerscentrum.

Ibrahim huilt tranen met tuiten, omdat hij bang is dat papa hen niet kan vinden nu ze weer verhuizen.

We worden er onrustig van. De baby is gelukkig in slaap gevallen, moe van het huilen. Ibrahim maakt zich zorgen over mama en zijn broertjes. Na weer een uur komt een andere medewerker de wachtruimte in met de mededeling: "Zij zijn illegaal en worden over de grens gezet en u wordt overgeleverd aan de politie, want u vangt 'illegalen' op en dat mag niet!"

Hayat en Ibrahim raken in paniek, waardoor ook Akram en Amin het op een brullen zetten. Ik blijf rustig en zeg dat de cellen dan wel vlug gevuld zullen zijn, want dat er heel veel mensen zijn die moeders met kleine kinderen de helpende hand bieden.

Na weer een tijd wachten komt de man terug. Deze keer met een voorstel. Ik moet het gezin maar weer meenemen en dan doet de marechaussee of ik nóóit in Rijsbergen ben geweest. Ach ja, ook voor de overheid breekt nood soms wet.

We gaan terug naar Rotterdam, opgelucht natuurlijk en vooral met de blijdschap van Ibrahim die mij de liefste oma van de wereld noemt. 'Thuis' is iedereen verbaasd. We schudden de bedden weer op, pakken de spullen uit en de rust keert weer.

Toch maar een andere advocaat voor Hayat gezocht!

MS

Hevien:

“Ik kan opnieuw beginnen met mijn leven”

Hevien (12) woonde van oktober 2004 tot juli 2010 met haar ouders, zusje en broer in Plexat. In 2005 werd hun asiel afgewezen. Met Defence for Children werd een nieuw plan gesmeed om opnieuw een verblijfsvergunning aan te vragen. Eind 2009 hoorde Hevien dat het gezin een asielvergunning kreeg.

“We gingen naar de tweede verdieping. Daar was één kamer, waar we tijdelijk zouden blijven. Naast ons woonde een Marokkaanse vrouw met haar pasgeboren dochtertje. Naima heette de vrouw. Haar dochtertje Doha. Mijn ouders raakten al snel bevriend met Naima. 's Avonds vertelden ze elkaar verhalen in het Arabisch. Ik speelde wel eens met Doha. Naima en Doha woonden er niet echt lang. Net als de anderen. Ze bleven meestal maar een paar maanden. Er woonden en kwamen veel verschillende mensen in Plexat: dove mensen, blinde mensen, dronken mensen, mensen die geen Nederlands spraken. Sommige mensen die hun eigen leeftijd niet wisten...

Ik heb van alles gezien op Plexat. Meer dan een gewoon kind zou kunnen meemaken in een gewoon leven.

Later kregen we een kamer erbij. Ik sliep daar met mijn broertje en zusje. Ik speelde ook veel in die kamer. Met speelgoed of op de computer. Achter Plexat was een tuin. 's Zomers stond daar een zwembadje. Samen met mijn zusje en broertje ging ik erin. Er woonden ook twee andere jongens in het huis. Als wij in het badje zaten, kwamen zij er ook bij. Een keer wilden we in het badje, toen die jongens er ook inzaten. Wij dachten: “Zij komen ook altijd bij ons. Dus kunnen we ook bij hen erbij.” Toen gooiden ze ineens koud water in het badje. Dat was wel erg gemeen.

We gingen elke dag naar school. Ik zat er vanaf groep 2. Het was een fijne tijd en de leraren waren ook erg aardig. Ze begrepen ons erg goed. Onze school had samen met Defence For Childeren actie gevoerd om voor ons een verblijfsvergunning te krijgen.

Juf Saskia rende naar mij toe en schreeuwde: “Je mag blijven!” Moest ik dit geloven? Was het een grap?

Het was 4 december 2009. We hadden sinterklaasviering op school. In de pauze liep juf Saskia naar mijn zusje toe. Ze begon ineens te huilen. Toen tilde meester Edwin haar op en ging ze juichen. Toen rende Juf Saskia naar mij en schreeuwde: “Je mag blijven!” Moest ik dit geloven? Was het een grap? Er ging van alles door me heen. En ik moest huilen. Ik knuffelde iedereen die knuffelbaar was. Na een half uur zat de hele school taart te eten. Dat was een erg geslaagd Sinterklaasfeest!

We wonen nog steeds in Rotterdam. Nu in een eigen huis. Zonder andere mensen om ons heen. Soms is dat best raar. En stil. Ik zit niet meer op mijn oude school. Ik vind dat jammer, maar ook fijn. Nu kan ik opnieuw beginnen met mijn leven. Ik heb me al ingeschreven voor de middelbare school. Ik ga naar het gymnasium.”

What's in a name?

Het was ergens in de winter, jaren geleden. Van de geestelijk verzorger van het ziekenhuis had ik een adres doorgekregen waar ze te vinden zou zijn. Er werd open gedaan. Een vrouw met een zachtaardig gezicht verscheen in de deuropening. Ze begroette me vriendelijk en nodigde me uit om binnen te komen. Het was koud in de kleine kamer. Ijsbloemen stonden op het raam en een kachel was nergens te zien. Ze verontschuldigde zich dat ze niets anders kon aanbieden.

Ze begon te vertellen dat ze net ontslagen was uit het ziekenhuis. Ze was een tijd opgenomen geweest met hoestklachten die niet overgingen. De huisarts had haar doorgestuurd naar het ziekenhuis; ze bleek een hevige longontsteking te hebben. Na uitgebreid onderzoek was aan het licht gekomen dat ze seropositief was. Haar wereld was ingestort en alle vaste grond verdween onder haar voeten. Ze was bang. Bang om te leven, bang om de infectie door te geven aan haar

vriend, bang dat het uit zou komen, bang voor wat allemaal komen gaat. Ze vroeg zich steeds af waarom het haar was overkomen.

Zo maar een ijskoud verhaal uit het leven van een Afrikaanse vrouw. Geen papieren, geen eten, geen warme kleren en geen inkomen. Emily krijgt met haar hiv-infectie onderdak in Plexat. Haar hectische leven komt enigszins tot rust. Er is eten en ze hoeft zich geen zorgen meer te maken waar ze 's nachts zal slapen of wie de huur betaalt. Ze vindt steun en begrip bij haar medebewoners en vrijwilligers. Vreemdelingen krijgen hier een gezicht en worden bij naam genoemd. En voor haar begint het leven zich te ontwikkelen. Over de oorlog in haar land begint ze te vertellen en uit haar verhaal wordt duidelijk dat ze veel gruwelijke dingen aan den lijve heeft ondervonden. Ze laat weten dat haar hele familie is uitgemoord door de rebellen en dat zij als enige heeft weten te ontsnappen. Tranen van verdriet biggelen over haar wangen. Ze gaat naar school en vol trots laat ze Nederlandse woorden horen die ze daar leert.

Na een paar maanden verblijf in Plexat laat ze weten dat ze graag iets wil vertellen. Met dezelfde schuchterheid als in het begin toen ik haar leerde kennen, laat ze weten dat ze zwanger is. Een lichte schrik gaat door me heen: "Hoe moet dat nu? Zwanger, hiv-positief, geen verblijfsvergunning, geen eigen woning, geen inkomen, geen familie en ga maar verder. Hoe moet dat? Dat kan toch niet waar zijn!" Maar het is waar. Vol trots laat ze me de foto zien van de echo. Een klein menskind tekent zich af, met handen, voeten en een gezicht. Emily kijkt me verwachtingsvol aan en zegt dat het zo moet zijn. Ze heeft geen familie meer en het ongeboren kind is haar enige hoop om voor te leven.

Ze verlaat in januari 2006 Plexat, zes weken voor de bevalling. Ze moet eerst naar Aanmeldcentrum Ter Apel. Vanuit hier wordt een

plek gezocht in een asielzoekerscentrum waar ze kan bevallen. In medisch opvangcentrum Veldhoven komt ze terecht.

Toen was ze er: Afke Ngube! In de lente, in de periode van het jaar wanneer het nieuwe leven begint. In meerdere opzichten een nieuw begin. Een Nederlandse roepnaam om de verbondenheid met haar nieuwe land mee te geven aan haar dochter. En de Afrikaanse naam om de traditie met het land van herkomst niet los te laten.

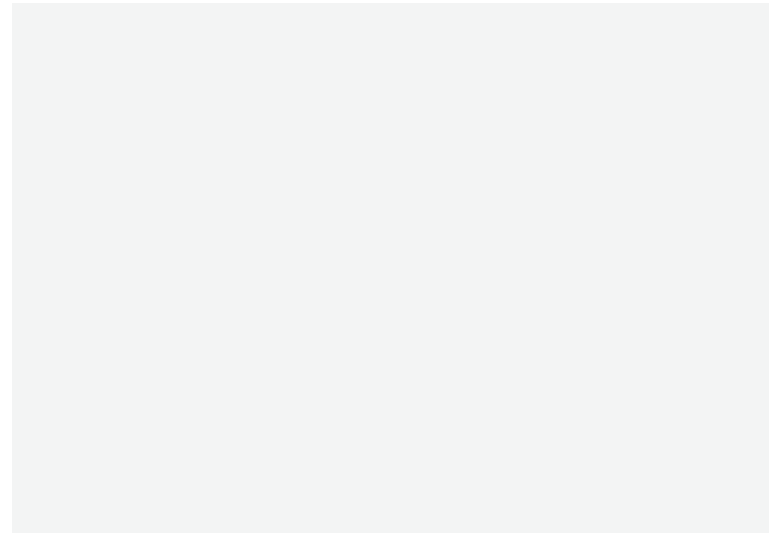
De naam verwijst ook naar de moeder van de vader van het kind. Zij is een aantal jaren geleden overleden. Dood en leven komen bij elkaar en zijn in namen met elkaar verbonden. Uit de naamgeving blijkt dat het leven via de geslachten doorgaat.

Het leven gaat ook door voor Emily en Afke. Vanuit Veldhoven wordt ze doorgeplaatst naar een asielzoekerscentrum in Appelscha. Dus opnieuw terug naar het Hoge Noorden. Hier blijft dit jonge gezin enkele maanden. Dan wordt bekend dat dit asielzoekerscentrum gaat sluiten. Ondanks herhaalde verzoeken om haar naar Rotterdam (waar ze bekend is in het ziekenhuis en ze een netwerk heeft opgebouwd) te laten verhuizen, wordt ze verhuisd naar een centrum in Heerlen. Ondanks al dat gesol verliest ze de moed niet. Ze laat weten dat ze graag wil dat haar dochter gedoopt wordt.

Zondag 4 september 2006 doopt pastoor Joop Visser Afke Ngube in de Bavo-kerk in Rotterdam. Elke eerste zondag van de maand is in deze katholieke kerk een Engelstalige dienst voor Afrikanen. Het is een stralende dag. De kou heeft plaats gemaakt voor warmte, donker heeft plaats gemaakt voor licht, angst heeft plaats gemaakt voor geloof en vertrouwen. Volgens de Joodse traditie begint leven op het moment dat mensen een naam krijgen.

In 2008 krijgt Emily een verblijfsvergunning in Nederland. Ze woont nu met man en kind in Rotterdam.

Naar België

Djaine uit Sierra Leone vindt voorlopig een plekje. Ze is opgewekt en kan het met de medebewoners vinden. Ze is overdag weinig thuis en ontmoet op het Zuidplein en de markt diverse landgenoten. Na zes maanden blijkt dat haar asielverzoek volledig is afgewezen. In die tussentijd moest ze een plan maken wat ze gaat doen als het niet lukt met een verblijfsvergunning. Dat gaf vaak wat strubbelingen, want je wilt dat het wel lukt, terwijl je weet dat de kans op slagen nihil is.

Ze heeft haar treinkaartje verkocht en besloten als illegaal in Rotterdam te blijven.

Nu is het zover, haar opvang gaan we beëindigen. Door de contacten met landgenoten besluit ze naar België te gaan, zegt ze. Om daar opnieuw asiel te vragen. We weten dat dat officieel niet kan, maar zij is ervan overtuigd dat haar landgenoten in België haar wel zullen helpen. Ik breng Djaine naar het Centraal Station, koop een treinkaartje en geef haar nog wat geld mee voor de eerste week. Uitzwaaien en afsluiten, denk je dan.

Twee dagen later loop ik op het Zuidplein en hoor heel hard: “Hé Marianna!”

En jawel, een enorme knuffel van Djaine. Ze stelt me voor aan landgenoten als ‘de vrouw die haar gered heeft’. Ze heeft haar treinkaartje verkocht en besloten als illegaal in Rotterdam te blijven, bij landgenoten in een illegaal circuit. Het is haar keus, ik moet het respecteren, maar blijf bezorgd over deze mooie jonge vrouw.

MS

Melany: “Boem, boem, boem. De spanning gonsde hoorbaar door het huis”

Melany (38) woonde van februari 2003 tot januari 2005 in Plexat. Ze was uitgeprocedeerd. Haar ziekte aids ‘beschermd’ haar voor uitzetting. Toen ze zwanger bleek, werd haar zaak met succes heropend. Melanie woont nu met haar dochtertje en de vader legaal in Rotterdam.

“Plexat was voor mij eindelijk een rustige plek. Ik had de zolderkamer, achter. Alleen. Ik had er voldoende privacy. En rust en regelmaat. Dat is belangrijk voor het succes van de medicatie, essentieel voor mijn gezondheid.

Plexat was voor mij ook een thuis. Er woonden in mijn tijd ook andere Afrikaanse vrouwen. We trokken veel met elkaar op. Vertelden elkaar verhalen over het leven, over de mannen, over onze relaties... Wat ons ook verbond was het eten. We maakten allemaal fufu voor bij de avondmaaltijd. De verschillen in cultuur zag je terug in de soep; want ieder kookte haar eigen soep.

Het leven in Plexat had een vast ritme. Als je wakker was ging je naar de huiskamer voor het ontbijt. Daar bleef je ook hangen om met elkaar te kletsen. Rond een uur of elf, twaalf gingen we op pad. Naar het Zuidplein. Winkelen. Niet dat we iets kochten. Met € 50 euro leefgeld per week kun je niet veel. Maar we waren urenlang zoet met etalages bekijken, make-up uitproberen. Tegen sluitingstijd liepen we weer naar huis. Kochten wat spullen voor het avondeten. En dan gingen we koken. Ieder zijn eigen maaltijd. Op sommige dagen hadden we Taalschool. In de zaal van de kerk, beneden. Of bij SFOR, in de stad. Ik moest natuurlijk ook regelmatig naar het Erasmus Ziekenhuis, voor controles.

Na het avondeten bleven we meestal thuis. Televisie kijken, kletsen. Soms zag ik mijn vriend. Ik heb hem leren kennen bij de Pauluskerk. Ik was heel erg ziek toen. Ik moest een dokter zien. Die hield af en toe spreekuur in de Pauluskerk. Ik heb een jongeman aangesproken en gevraagd of hij mij wilde helpen met dat doktersbezoek, de apotheek en later ook het ziekenhuis. Die jongeman is nog steeds mijn partner en de vader van ons dochtertje.

De periode in Plexat was goed. Het was een veilige plek. Tegelijkertijd was het een moeilijk hoofdstuk in mijn leven. De onzekerheid of je mocht blijven was er altijd. Voortdurend was ik – vooral in mijn hoofd - bezig om in contact te blijven met mijn advocaat. Als je daar je best niet voor deed dan kon je je advocaat uit het oog verliezen. Zeker als je vaak van verblijfplaats wisselt. Wat heel moeilijk was, waren de momenten waarop iemand zag dat Connie eraan kwam. Dan ging het van boem, boem, boem. In mijn hart en in die van anderen. De spanning gonsde dan door het huis. Bij elk bezoek kon Connie nieuws brengen: goed of slecht nieuws. Blijven of vertrekken... De opluchting als hij geen slecht nieuws bracht, was eveneens voelbaar. Een zindering van rust daalde dan over het huis neer.”

Slachtoffer vrouwenhandel

Binnen zitten allemaal mannen te wachten tot ze geholpen worden met hun vragen. Eén vult een intakeformulier in, met de ander ben ik in gesprek. Buiten regent het en is het koud. Voorzichtig kiert de deur open en een totaal verregend en behuïd gezicht kijkt schuchter om het hoekje. Er staat een vrouw, die onzichtbaarder wil zijn dan een schim en heeft van top tot teen. Ze neemt met een afwerende houding plaats tussen de mannen en wacht af. Bij het zien van haar is meteen duidelijk dat er iets helemaal niet in de haak is. Ik denk eigenlijk dat haar iets vreselijks is overkomen. Als ze aan de beurt is, komt ze bij me op de bank zitten en zegt niets, huilt alleen zachtjes. Op de vraag of ze iets heel ergs heeft meegemaakt, gaan de sluisen open en blijft ze maar vertellen. Het is nog erger dan gedacht.

Maria was drie maanden geleden voor haar gewelddadige echtgenoot, waaraan ze was uitgehuwelijkt, gevluht. Door een blanke meneer is ze vanuit Oeganda naar Nederland geholpen om voor een organisatie te werken die geld inzamelt voor verweesde Oegandese kinderen. De eerste dag zat ze daadwerkelijk op een kantoor. Al snel verlegde haar werkgebied zich naar een privéclub, waar ze zo'n twaalf klanten per dag had. Eén klant kwam regelmatig en deed haar laten geloven dat hij haar wilde helpen, maar zette haar te werk in een privéhuus. Hier ging het er ongeveer hetzelfde aan toe als op het eerste adres. Ook hier was ze een maand en reed daarna met een man mee in zijn auto langs oneindig veel water en windmolens en kwam in zijn huis in Rotterdam terecht. Hier werd ze in een kelderbox te werk gesteld. Tot gisteren. Toen ontsnapte ze, nadat ze een klant te slim af was en sterker bleek dan hij. Gisteravond liep ze door de stad. Bang en alleen en niet wetend waar ze was.

Er is een plekje vrij in Plexat en het lijkt goed om haar even rust te laten krijgen. Na een maand maakt ze een afspraak voor aangifte bij de politie. Dat gaat heel goed. Ze vertelt de politie enorm veel details – over tatoeages, kapsels en piercings van cliënten, kleuren van gevels, uitzichten uit autoraampjes, afwerkterarieven, enzovoort. Ze krijgt een B9-status (tijdelijke verblijfsvergunning voor slachtoffers van mensenhandel), maar wat haar vooral helpt weer zichzelf te worden – tenminste, zal dat ooit nog lukken? -, is de warmte die ze ervaart. Te weten dat mensen je geloven, de ervaring dat de ellende is gestopt, de kracht die ze weer krijgt om sterk te zijn door gesprekken en contacten met begeleiders, een arts, personeel en vrijwilligers, huisgenoten in de opvang.

Maria woont nog in Plexat. Ze hoopt binnenkort eigen woonruimte te krijgen.

IH

Geheim adres

Niet dat we graag opvangen in het geval van ernstig huiselijk geweld, want daarvoor zijn Blijf van mijn lijf huizen veel geschikter. Maar de reguliere opvang hielp hen niet. Niet alleen omdat het een illegale moeder betrof, maar ook omdat een van haar twee kinderen al zeventien jaar was. Deze jongen, Igor, was na het overlijden van z'n biologische vader in Moldavië vier jaar geleden naar Nederland gekomen, om hier bij z'n moeder en haar tweede man te kunnen wonen. Deze man met Nederlands en Turks paspoort had samen met Natascha twee kinderen, een dochter van negen en een zoon van zeven.

Natascha had geen gelukkige partnerkeuze. Haar tweede man had nogal wat op z'n kerfstok. Het geweld tegen Natascha nam toe met de stress van het vluchten voor de politie. Igor beschermdde zijn moeder. Na veelvuldig geweld en even zo vele pogingen om het weer goed te maken, trok Natascha de stoute schoenen aan en ging er vandoor. Zo belandde ze met haar twee kinderen in een zwerfkring, zonder voorzieningen. Haar gewelddadige man had nooit gezorgd voor een verblijfsvergunning voor haar, een bekend middel om controle te houden. En de dochter? Die was eerder door vader bij haar oma in Turkije ondergebracht. Met advocaten wordt geprobeerd haar terug te halen, maar dat blijkt niet eenvoudig.

Als Natascha met haar twee zonen Joeri en Igor in Plexat zit, start een lange weg langs advocaten en hulpverlenende instanties. Ze is erg bang voor ontdekking van haar verblijfplaats. Joeri kan naar basisschool De Schalm in Katendrecht en Igor probeert af en toe wat zwart werk te regelen.

Opvallend en goed om te zien is de kracht en de overtuiging die Natascha in haar acties legt. Ze is nu vastbesloten niet meer naar haar tweede man terug te keren, ondanks zijn pogingen haar terug te halen. Ze heeft hulp van de politie gezocht en zich officieel gemeld als slachtoffer van huiselijk geweld. Dit is niet eenvoudig voor illegalen, omdat uitzetting naar het thuisland dreigt. Ze slaapt slecht en zit er af en toe helemaal doorheen, maar ze blijft volhouden. Is ze het geloof in een goede afloop kwijt dan komt ze langs om te praten tot ze weer voldoende vertrouwen heeft. Ze is sowieso een openhartige vrouw, vertelt alles wat ze op haar lever heeft. Vooral het gemis van haar dochter valt haar onnoemelijk zwaar. Graag helpt ze ter afleiding in de opvang met allerlei klussen en, gelukkig voor ons, heeft ze veel verstand van computersoftware. En tussendoor gesprekken met advocaten, politie, professionele werkers van de vrouwenopvang en het Riagg.

Haar enorme doorzettingsvermogen wordt beloond: na vele maanden opvang, waarin ze in een doorlopende emotionele achtbaan lijkt te zitten, krijgt ze een officiële opvangplek elders in het land voor haar en haar jongste zoon Joeri. Door toedoen van een goede advocaat krijgen ze een verblijfsvergunning. De verblijfsvergunning van Igor volgt later.

Natascha weet dat Plexat niet veel financiële middelen heeft en ze stort nu nog maandelijks vijftig euro als een soort teruggave van de gemaakte kosten. Wij zien het als een donatie van een dankbare moeder die haar plek gevonden heeft.

TM

Sarkis:

“Wie valt er eerder? Het regiem of ik?”

Sarkis (53) woont sinds maandag met zijn vrouw en dochtertje van 9 jaar in Plexat. Hun oudste dochter van 20 woont op kamers. Ze studeert met een UAF- vluchtelingenbeurs medische biologie. Het gezin woont al zeven jaar in Nederland. De asielprocedure is afgewezen. Met hulp van Defence for Children en op basis van nieuwe gegevens is hun zaak heropend. IND doet over anderhalve maand uitspraak.

“Het is goed hier. Het is rustig. Het is goed voor mijn hart. We wonen sinds vier dagen in Plexat. Samen met mijn vrouw en jongste dochter wonen we op één kamer. We delen de keuken met de andere bewoners. Dat gaat goed. Ik ben echt dankbaar dat ROS ons helpt. We hebben jaren in asielzoekerscentra gewoond. Ook een tijd in een caravan. Op het platteland. We hadden daar druiven, bessen... We hebben daar vruchtenazijn van gemaakt. Thuis in mijn land hebben we een huis aan zee. Daar groeien de druiven over de pergola. Het is er mooi. Mijn vrouw en ik hadden er ook een restaurant. En familieleden. Alles is er nog. Alles is nog van ons. Maar hier zijn we veilig. Daar niet. Zelfs mijn schoonmoeder vlucht

soms naar een vriendin in Turkije, omdat ze dan weer aan de deur staan. “Waar is Sarkis? Wij zoeken Sarkis.”

Ik ben nu rustiger. We woonden in een kraakpand. Heel lieve mensen hadden ons daarbij geholpen. We waren met onze plastic tassen uit het AZC op straat gezet: mijn vrouw, mijn dochtertje en ik. Via via kregen we het adres van een kraakpand in Rotterdam. In de stad. Ik ben liever in het groen. Bij de beesten, op het land. Ik schrik van de tram, van de geluiden van de stad. Natuurlijk was en ben ik dankbaar voor het kraakpand, maar we waren daar dubbel illegaal. We tapten stiekem elektriciteit en drinkwater af. Dat kan natuurlijk niet. Het maakte me nerveus. Nog nerveuzer dan ik al ben. En het huis was echt klaar voor de sloop. Dat merkten we wel tijdens deze koude winter.

Het moment van sloop kwam dichterbij. We moesten weg, maar wel proberen in Rotterdam te blijven. In elk geval tot de uitspraak. We kunnen ons dochtertje niet weer van school laten veranderen... De school is aan de andere kant van de stad. Drie kwartier fietsen. Maar

Natuurlijk was en ben ik dankbaar voor het kraakpand, maar we waren daar dubbel illegaal.

dat geeft niet. We doen het graag voor haar. We hebben trouwens toch niets te doen. We kunnen niets doen.

Ik ben dankbaar dat we hier mogen wonen tot we het definitieve antwoord van de IND krijgen. Dankbaar voor het dak boven ons hoofd, voor de verwarming, voor de keuken en voor het Voedselpakket. Kijk, het is net binnengekomen. En nu kan ik ook weer naar de dokter. Ik ben hartpatiënt. Tijdens de procedure ging ik elke drie maanden voor controle naar de cardioloog. Dat kan nu niet, maar gelukkig kan ik wel weer een huisarts zien. Dankzij ROS. Dankbaar. Echt dankbaar zijn we iedereen die ons ongevraagd helpt en vooruit helpt. Want ondanks dat we alles hebben in ons thuisland. Teruggaan is pas een optie als het regiem valt. Maar wie valt er eerder? Het regiem of ik?”

Geschonken leven

December 2007. Om een goed werkjaar af te sluiten, hebben we met de bewoners een maaltijd georganiseerd in het kerkzaaltje onder Plexat. De paters SCJ, eigenaar van het pand, gaven ons het kerkzaaltje indertijd ook 'om niet'. Broeder Piet SCJ zei er ooit bij: "Doe er maar iets goeds mee voor de vluchtelingen, als wij het maar niet meer terugzien in de boeken!" Aan de buitengevel bleef het groene neon-kruis hangen in de twijfelachtige overtuiging dat het misschien nog wel eens bescherming kan bieden aan de bewoners en het pand. Het kruis brandt nog elke avond.

Plexat zit zoals altijd vol, met asielzoekers uit Syrië, Somalië, Congo, Sierra Leone en Afghanistan. Een paar bewoners hebben heerlijk eten gemaakt voor de medebewoners en oud-bewoners en voor ons, vrijwilligers en medewerkers. Voordat het glas geheven wordt op deze vrijdagavond pak ik de bijzondere chanoeka, die we uit de erfenis van DISK Rotterdam Zuid gekregen hadden. Ik zet de kandelaar midden op tafel en ik vraag aan de bewoners van Plexat om

ieder een kaars van de chanoeka aan te steken en er een wens bij uit te spreken, een goed joods ritueel. En dan gebeurt iets ontroerend moois.

Ieder van ons verwacht natuurlijk dat ze, met al hun ellende en perspectiefloosheid, in elk geval zichzelf en misschien elkaar een beetje meer toekomst zullen wensen. Dat ze volgend jaar misschien toch een verblijfsvergunning kunnen krijgen, dat ze toch nog in Nederland mogen blijven, dat er misschien een wonder gebeurt?

Niets van dat alles. Een voor een steken de bewoners een kaars aan en spreken er in stuntelig Nederlands, Frans, Engels, Arabisch de mooiste zegeningen bij uit... Over ons.

*Dat God ons kracht mag geven,
Dat Allah ons mag beschermen,
Dat Truida gezond mag blijven,
Dat het goed met ons gaat,
Dat Dieu...
en dan mogen we hun maaltijd laten smaken.*

Dat is moeilijk. Ik zit met natte ogen en dichtgeknepen keel aan tafel, onthand. Alles is op zijn kop gezet. Plexat is ooit begonnen vanuit de werkgroep Diaconie om opvang te bieden aan kwetsbare vreemdelingen die het slachtoffer zijn van een, van ons, ongenadig hard vreemdelingenbeleid. En nu worden wij zelf gezegend en gastvrij 'opgevangen' en gevoed. Nu zien deze vreemdelingen genadig om naar ons en schenken ons leven. Ooit was het een kerkje waarin we zitten, die avond is het heilige grond waarop wij mogen staan.

CvdB

Politie aan de deur!

De bewoners van Plexat vallen in Katendrecht niet op, de wijk kent veel nationaliteiten. Toch zijn de bewoners altijd op hun hoede als er gebeld wordt. Ze kijken dan voorzichtig eerst uit het raam en doen voor vreemden niet open, want ze zijn 'illegaal' en dus bang om opgepakt en uitgezet te worden.

44

En dan stopt er laat in de nacht in april 2004 een politieauto voor de deur, met zwaaiende blauwe lichten. Paniek in de tent! Een bewoner kent de instructie: "Meteen Marianne bellen. Niet opendoen." Wat blijkt? Onaangekondigd komen twee politieagenten uit Haaglanden een vrouw brengen die ze tijdens hun nachtelijk werk hebben opgepakt in het prostitutiecircuits. Zij blijkt illegaal te zijn. Uit medelijden hebben de agenten haar niet in vreemdelingenbewaring gezet, maar zijn ze op zoek gegaan naar een onderdakadres. Via Vluchtelingenwerk zijn ze aan het adres van Plexat gekomen. We spreken af dat ze een volgende keer eerst even bellen.

De vrouw blijft een weekje en keert dan vrijwillig terug naar Roemenië. Toch een mooie krantenkop: "Politie helpt illegaal onderduiken".

MS

45

Leeuwen op de Coolsingel

Hij komt naar me toe, vriendelijk maar ook wel opgewonden. Ik zie dat hij een blessure heeft, hij trekt met z'n linkerbeen. "What happened David?", vraag ik. "Lion, lion", zegt hij opgewonden. "I fell bicycle." Hij heeft de angst van het voorval nog in z'n ogen. Ik zie het voor me. David, geen groots fietser, op een geleende fiets, achterna-gezet door een leeuw op de Coolsingel tussen het hardnekkig winkelend publiek voor de Bijenkorf. Ik schiet in de lach en probeer hem te kalmeren. Z'n verwondingen vallen mee, de leeuw is er niet in geslaagd z'n tanden in deze prooi te zetten.

Hij meldt zich ruim een half jaar voor dit voorval op het spreekuur, vijftien maanden vreemdelingendetentie op Schiphol-Oost achter de rug. Ook wij vinden het een lange tijd toen we het hoorden. En we zijn toch wel wat gewend. Iemand heeft David naar ons toe gebracht, omdat hij met hem te doen had. David liep in verwarde toestand over straat en had enkele nachten doorgebracht tussen de drugsverslaafden in de Rotterdamse nachtopvang. Het gesprek dat ik met hem heb verloopt moeizaam. Hij spreekt Engels met horten en stoten, antwoorden op vragen komen langzaam en zijn erg kort. "Lawyer, lawyer". Of "Prison, doctor" en "medication". Veel wijzer worden we aanvankelijk niet van zijn verhaal. Hij heeft een telefoonnummer van een gevangenispsychiater bij zich en een brief van vrijlating uit de vreemdelingenbewaring. Hij moest Nederland binnen 24 uur verlaten! Op de vraag waar hij vandaan komt, antwoordt hij: "Soedan". En een tijdje later: "Darfur."

Omdat hij z'n afkomst uit Soedan niet met documenten kan aantonen, wordt zijn uitzetting uit Nederland lastig.

Na wat onderzoek wordt er wat meer duidelijk. David is door een vriend van zijn moeder naar Nederland gebracht. Zijn moeder is voor zijn ogen vermoord, z'n vader heeft hij nooit gekend. Hij had een functie in een kerk als boodschapper van God, totdat men doorkreeg dat hij niet van God bezeten was, maar van iets anders. Bij binnenkomst in Nederland gelooft de immigratiedienst niet dat hij uit Soedan komt. Deze dienst, verantwoordelijk voor de asiolverzoeken en asielinterviews, vermoedt dat hij uit West-Afrika komt. David kan, net als veel andere asielzoekers, z'n afkomst niet met documenten onderbouwen. Zijn vluchtverhaal wordt daarom niet geaccepteerd en David heeft pech. Hij wordt meteen doorgestuurd naar het detentiecentrum Schiphol-Oost. In detentie wordt hij gezien door verschil-

lende psychiaters. Zij constateren schizofrenie en zwakbegaafdheid. Omdat hij z'n afkomst uit Soedan niet met documenten kan aantonen, wordt zijn uitzetting uit Nederland lastig. De IND presenteert hem bij verschillende Afrikaanse ambassades, ondermeer bij Soedan en Siërra Leone. Dat levert niets op; voor David wordt geen laissez passer afgegeven. Dan wordt hij maar na vijftien maanden vreemdelingendetentie op straat gezet met een strip antipsychotica voor een paar dagen.

Enfin, we geven hem een bed in Plexat. Hij kon zich niet staande houden in het daklozencircuit en zou zeker verder afglijden. In de anderhalf jaar dat hij in Plexat woont voeren we af en toe een wat langer gesprek met hem over z'n achtergrond en asielverhaal. Dit is confronterend, hij wil wel mee werken en probeert onze vragen

David kan, net als veel andere asielzoekers, z'n afkomst niet met documenten onderbouwen.

zo goed mogelijk te beantwoorden, maar wordt de stress te groot, dan schiet z'n lichaam plotseling in een soort stuip. Dat is schrikken! Hij richt dan z'n ogen op iets achter ons, een foto en zegt: "That's my lawyer", of "My mother". Op zo'n moment moet het gesprek stoppen, hij is dan niet meer bereikbaar of zo angstig dat verder praten de zaak alleen maar verslechtert. Via een andere man uit Soedan komen we erachter dat hij inderdaad uit dit land afkomstig is. Wij zijn wel gewend te leven met verhalen die niet kloppen en hadden dus net als de IND ook onze twijfels bij z'n afkomst.

David is een vriendelijke man, op zichzelf, zonder veel contact met andere bewoners. Hij gaat overdag vaak naar de Pauluskerk om de dokter te zien, of voor een kop koffie. Hij komt altijd als we een etentje organiseren in het Rechthuis. Steeds is hij tevreden met ons antwoord op z'n vragen en dankbaar voor het weinige dat we voor

hem kunnen doen. De advocatuur kan hem niet helpen zolang hij niet kan aantonen waar hij vandaan komt. Na anderhalf jaar vergeefs vervolggopvang voor hem gezocht te hebben via de gemeente en het COA escaleert het helaas in huis. Er ontstaat een ruzie met een medebewoner waarbij David zich laat gaan en de medebewoner zich moet laten behandelen in het ziekenhuis. We hebben hem toen doorgestuurd naar het crisiscentrum. Daar kan hij een paar dagen blijven. We hopen nog dat via dit crisiscentrum eindelijk een oplossing komt voor deze niet-uitzetbare, psychisch zwaar zieke jongeman. Het blijkt ijdele hoop. Hij is niet slecht genoeg voor opname in een psychiatrisch ziekenhuis. Men vindt hem echter niet goed genoeg voor het daklozencircuit en de nachtopvang. Het verzoek van de psychiater om hem weer in Plexat toe te laten kunnen we niet honoreren. Er wonen ook nog kinderen in Plexat, we vinden het niet verantwoord.

David slaapt nu tussen de verslaafden en komt af en toe wat leefgeld bij ons halen. Hij belt regelmatig, we hebben hem aangemeld bij een advocaat. Die procedeert, niet over een verblijfsvergunning, want dat lukt toch niet. Hij procedeert over voorzieningen (liefst een beschermde woonvorm) in het kader van de Europese Verklaring Rechten van de Mens. Misschien dat die rechten ook bestaan voor David.

TM

Oma Truida:

“De huisregels waren streng, maar rechtvaardig!”

Truida (64), voor velen ‘Oma Truida’, is nog gedoopt in de kerk waar Plexat is gevestigd. Toch had deze rasechte Katendrechtse nog nooit van de noodopvang gehoord. Totdat ze twee vreemden uitnodigde om binnen naar haar vrolijke kerstopstellingen te komen kijken. Truida is sindsdien vrijwilligster bij Plexat.

“Adiba stond met een vriendin voor mijn ramen. Ze koekeloerden de hele tijd naar binnen. Niet vreemd, want ik had de boel weer helemaal versierd voor Kerst. Ik deed open en vroeg de twee vrouwen of ze wilden binnenkomen. Daar was nog veel meer moois te zien. Toen ze binnen waren, heb ik wat voor ze ingeschonken. We raakten aan de praat. Het was zo gezellig. Bij het afscheid nodigde Adiba me uit om bij haar op de thee te komen. Het was in mijn oude kerk. Woon ik al mijn hele leven op Katendrecht, maar ik wist niet dat daar een noodopvang zat...

Een paar dagen later ging ik naar Plexat. Op de thee. Het was weer heel leuk met Adiba. Ze woont nog steeds in Rotterdam. Adiba en haar gezin zijn een van de weinige gelukkigen die een verblijfsvergunning hebben gekregen. In al die jaren heb ik zoveel mensen zien komen. En ook weer zien gaan. Waarheen? Naar overal en nergens. Sinds het eerste bezoek aan Plexat ben ik nooit meer weggegaan. Ik heb me jarenlang volledig ingezet. Op maandag de leefgeldten uitdelen en op vrijdag de voedselpakketten. In de keuken zitten om het spreekuur een beetje ordelijk en rustig te laten verlopen. Koffie en thee zetten voor de vreemdelingen die soms ten einde raad wachten op een gesprek met Connie of Theo. Ik heb ook meegedaan aan de grote acties. In de periode van generaal pardon was het hier echt druk. Dan deelde ik nummertjes uit zodat iedereen aan de beurt kwam. En natuurlijk schonk ik weer koffie en thee.

Kwam je niet thuis slapen, dan kon je je koffers pakken. Blijkbaar heb je dan een ander adres waar je terecht kan.

Ik was er ook voor de dagelijkse dingen. Ik legde de huisregels uit. Iedereen moest meehelpen schoonmaken. En elke nacht thuis slapen. Ik was daar heel streng in. Kwam je niet thuis, dan kon je je koffers pakken. Blijkbaar heb je dan een ander adres waar je terecht kan. Hard? Ja, maar rechtvaardig! Er was namelijk altijd wel iemand die een bed in Plexat nodig had.

Ik ben nu niet meer alle dagen op Plexat. Meestal zit ik hier op maandag, donderdag en vrijdag. Maandag en donderdag voor het spreekuur en op vrijdag help ik mee met het organiseren en uitdelen van de voedselpakketten. Hoewel ik hier niet meer zo vaak ben als vroeger, kunnen ze me wel altijd bellen als er iets aan de hand is. Ik woon zo dichtbij. Ik ben er met een paar minuten.”

Confronterende werkbezoeken

Naast concrete noodleniging heeft Plexat ook altijd het doel gehad om het verhaal van asielzoekers, vluchten, vreemdeling zijn en het Nederlandse beleid kritisch door te vertellen in de Nederlandse samenleving. Zo kreeg Plexat in de afgelopen tien jaar geregeld werkbezoeken van onder meer studenten van lerarenopleidingen. Zij worden in het kader van hun opleiding ook geïnformeerd over migranten, vluchtelingen, de asielproblematiek en illegaliteit. En hoe deze fenomenen doorwerken in hun toekomstige baan in het onderwijs. Voor deze studenten is het veelal een eerste kennismaking met een wereld waarover weliswaar dagelijks krantenkoppen verschijnen, maar die meestal toch ver van hun bed staat. Een docent van de Fontys Lerarenopleiding geeft een impressie van zo'n werkbezoek.

“Wat?? Een centrum voor uitgeprocedeerde asielzoekers? Dat zoiets bestaat. Wat komen die uitgeprocedeerde asielzoekers daar eigenlijk doen als ze toch uitgeprocedeed zijn? Ze moeten toch gewoon terug naar hun eigen land. Ik snap dit land in elk geval niet meer. En wie betaalt dat eigenlijk? Wij, met ons belastinggeld zeker. Trouwens, komt de politie nooit een inval doen? Die weten toch ook van dat centrum af. Ik vraag me ook af wat wij van de lerarenopleiding Nederlands daar gaan bekijken.”

Inderdaad! Ze heeft gezien, en wel meer dan dat. Ze heeft ook geluisterd met open mond, gepraat met terughoudende stem, gevoeld hoe het moet zijn om niet te mogen werken, niet te mogen deelnemen aan een maatschappij terwijl je er wel in woont. Ze heeft gekeken met grote ogen naar woonruimtes en de gezinnen, ze heeft er zelfs gegeten en geproefd, en ja, ze heeft gelachen met de mensen die uitgeprocedeed zijn. Ze heeft zelfs gehuild, maar daarover later meer...

Al zes jaar gaan we met de lerarenopleiding Nederlands van Fontys Hogescholen naar Rotterdam om daar de problematiek en uitdagingen van de grote stad te bekijken. We bezoeken dan een moskee of een migrantenkerk, wandelen door verschillende wijken en over marktjes. En als hoofdonderdeel gaan we drie dagen naar een 'zwarte school', het LMC-Veenoord, waar we altijd geweldig worden opgevangen. Onze studenten doen dan mee aan alle activiteiten in en rond de school en maken kennis met een bijna volledig allochtone schoolbevolking. Maar op de eerste dag van deze vierdaagse stage bezoeken we altijd Plexat. Studenten weten nooit goed wat ze te wachten staat. Als ze daar weglopen zijn ze helemaal door elkaar geschud. Na die paar uurtjes weten ze niet meer wat ze moeten vinden en of wat ze altijd vonden nog steeds vinden. Dan breken discussies los en soms hoor ik zelfs jaren later nog van een student wat een impact dit heeft gehad op diens denken.

We worden altijd ontvangen door Connie die rustig een shaggie rokend in 'zijn' kerk uitlegt waar de studenten zijn, wie er in Plexat opgevangen worden, hoe vreemdelingen terecht zijn gekomen in Nederland, wat er in asielprocedures gebeurt. Maar het wordt altijd pas echt interessant als studenten vragen gaan stellen. Dan ga ik altijd lekker rustig achterover hangen en genieten. Er blijft geen kritische vraag ongemoeid en de discussie die dan ontstaat en het groeiende ongelooft en de verwarring van uitblijvende oplossingen voor de vreemdelingenproblematiek op de gezichten van veel studenten zijn om te smullen.

Een aardig voorbeeld was een kleine, blonde studente die boos reageerde op de 'toevallige' opmerking van Connie dat de belastingbetaler in Nederland meebetaalt voor medicijnen en doktersbezoeken van illegalen. Belachelijk vond ze het! Hoe ver kon het komen in dit land....

Plots zie ik de vreselijke oneliners. Oneliners die scoren bij de onwetenden, maar schade aanbrengen bij hen die uit noodzaak hier vertoeven.

Na een enerverend en weer altijd anders lopend gesprek mogen studenten doorgaans naar de kamers van de bewoners om te kijken en een praatje te maken. Nooit, maar dan ook nooit meer vergeet ik het moment waarop die kleine, blonde studente van zojuist lief lachend aan het poezelen was met een donker baby'tje van een Afrikaanse bewoonster in de noodopvang. Connie nam de baby uit de armen van de moeder, duwde hem in de handen van de studente met de vraag: "Wil je haar even vasthouden?". Met de opmerking: "Oh ja, dit is een aidsbaby. Het is de vraag hoe lang die nog leeft". De studente stond huilend met de baby in haar arm. Heel hard, maar wel goed, zo bleek later. In het gesprek daarna ging het nogmaals over de ziek-

tekosten voor illegalen, maar nu in het kader van een baby die niet dood gaat als die maandelijks een dure aidscocktail krijgt, betaald van onze belastingcenten. De studente draaide bij. Ze schreef in een eindreflectie:

"Het centrum voor uitgeprocedeerde asielzoekers vormde de spil van ons verblijf in Rotterdam. Je werd met de neus op de onmogelijke feiten gedrukt. Ik heb nooit gezien en geweten hoe het moet zijn om zo te leven en te wonen. Om niet meer terug te kunnen naar je eigen land. Ik snap nu dat veel van deze mensen er alles aan doen om niet meer weg te hoeven uit Nederland en ik weet hoeveel dat zegt over de situatie in hun land van herkomst. Als je liever zó armoedig en niet uitdagend woont in Nederland en je verkiest dat boven je land van herkomst, zegt mij dat genoeg.

En dan onze politici, die weten echt niet waar het over gaat. Plots zie ik de vreselijke oneliners die Limburg bereiken via de kabel. Oneliners die scoren bij de onwetenden, maar schade aanbrengen bij hen die uit noodzaak hier vertoeven. Oneliners die nooit een oplossing zullen bieden voor een 'grenzeloos' probleem. En ja, waarom wij met de lerarenopleiding Nederlands hier naartoe gaan, is me wel duidelijk: een grote stad met meer allochtone dan autochtone bewoners; illegale leerlingen in de klassen die we bezocht hebben; wereldse vraagstukken als: "Zou jij het aangeven bij de politie als je een illegaal in de klas had?"; maatschappij, politiek en alle problematiek daarbij bediscussieerd vanuit de maatschappij en niet van achter het bureau; en natuurlijk de taallessen aan de multiculturele groep uitgeprocedeerden!"

TN

Tsjechische stagiaires

Al vijf jaar lopen jaarlijks studenten van het Caritas-Vos college uit het Tjechische Olomouc drie maanden stage bij het ROS. Dit is een indringende kennismaking met de situatie van illegale vreemdelingen in Rotterdam. Uiteraard komen de stagiaires ook in contact met bewoners in Plexat. Een van hen, Tereza Podroužková, beschrijft haar ervaring.

“Vier jaar geleden maakte ik kennis met Plexat. Ik studeerde toen aan het Caritas college, voortgekomen uit een beroemde Jezuïetenuniversiteit. Ik herinner me de eerste dag nog steeds. We waren verdwaald in Rotterdam en kwamen uitgeput aan bij Plexat. Een Chinese man opende de deur. De keuken zat tjokvol vreemdelingen die hulp of advies nodig hadden. Ik ontmoette er Theo en Connie, mijn stagebegeleiders. Ze hebben me veel laten zien over het werk met ongedocumenteerden. Hun methodes waren erg interessant. Tijdens de gesprekken hoorde ik veel verhalen van vreemdelingen. Soms beangstigend en triest, soms ook met een happy end. Ik kreeg bij al die verhalen wel eens het gevoel in een toneelstuk terecht gekomen te zijn waarvan het scenario vast lag en alleen de spelers en het land van herkomst steeds wisselden. Het scenario verliep als volgt: asielverzoek negatief, bezwaar negatief, beroep negatief. En dit was dan het breekpunt waarop ze illegaal gelabeld werden, in een

vicieuze cirkel terecht kwamen, hun zelfvertrouwen verloren en in hun bestaan bedreigd werden.

Tijdens mijn stage kondigde de Nederlandse regering de pardonmaatregel af en werd het spreekuur van het ROS zeer druk bezocht. Veel verhalen maakten indruk op me en ik leerde dat achter al die cijfers steeds echte mensen met een gezicht en een levensverhaal staan. Mensen zoals wijzelf, met hun dromen en verlangens en familie. Mensen die door een overheid illegaal verklaard worden. Hoe kun je iemand veroordelen die besluit op zoek te gaan naar een beter leven, naar een betere toekomst?

Hoe kun je iemand veroordelen die besluit op zoek te gaan naar een beter leven, naar een betere toekomst?

Sommige bewoners van Plexat werden een belangrijk deel van mijn stage. Zoals Salah en Lamya en hun kinderen. Ik leerde van hen iets over het Koerdisch probleem. Ik leerde Lamya fietsen. Ik denk nog vaker aan hun lekkere eten dat we kregen na afloop van een spreekuur. Ik zag dat Plexat een nieuw huis en nieuwe hoop bood aan veel mensen. Ik vroeg Connie eens wat het werk met migranten hem terug gaf. Zijn antwoord dat migranten hem een spiegel voorhielden waarin wij onszelf, ons gedrag en onze manier van denken met andere ogen kunnen zien. Ik denk hier nog vaak aan. Zeker in mijn werk met migranten in Tsjechië of bij lessen over veroordelen die ik geef op een basisschool.

De stage in Rotterdam werd het startpunt van mijn eigen werk met migranten. Het heeft me meer beïnvloed dan ik dacht. Ik heb er in een paar maanden veel geleerd. Daarvoor wil ik graag iedereen bedanken. Ik wens Plexat weer tien nieuwe goede en moedige jaren met meer geld.”

TP

Plexat en de onweerstaanbare revolutie

Geloofzat, Hoopzat en Liefdezat

1.

Er is maar één Plexat. De verhalen in dit boekje, en de mensen die er de hoofdrol in spelen, zijn uniek. Maar er zijn vergelijkbare verhalen die verhelderen wat in Plexat gebeurt.

In 1995 brak een groep dakloze moeders die een tijd in een tentenkamp hadden gewoond waar het gebrek aan hygiëne tot een onhoudbare toestand had geleid, de deur van de leegstaande voormalige rooms-katholieke St. Edward's-kathedraal van Philadelphia open. Tegen de politie die hen het gebouw uit wilde zetten, zeiden zij dat ze de kerk een tijdje leenden om te schuilen. Als ze een eigen woning gevonden hadden, zouden we weer weggaan. God, die toch de ware eigenaar van de kerk was, had hen naar hun zeggen toestemming gegeven. Ruim een jaar zou de strijd duren over de vraag of de daklozen de kerk ontheiligden of dat zij het gebouw nu juist zijn heiligheid teruggaven. Als het aartsbisdom van Philadelphia hen probeert uit het gebouw te verwijderen, wijzen de bewoners erop dat degene die de bisschop geacht werd na te volgen, zelf geen plaats had om zijn hoofd neer te leggen, terwijl zelfs de vossen holen hebben en de vogels nesten (Matteüs 8, 20; Lukas 9, 58). Hoe kunnen jullie in de naam van een dakloze zwerver die Jezus was, ons op straat zetten?!

De bezetters kregen ruime media-aandacht. Velen steunden hen, moreel en praktisch. Er kwam onder meer een groep idealistische studenten van het nabijgelegen evangelisch-christelijke Eastern College naar de kerk om te helpen. Onder hen was Shane Claiborne, voor wie St. Edward's een bekeringservaring zou worden. Claiborne schrijft in zijn autobiografie dat wat in St. Edward's plaatsvond voor hem de herbouw van de kerk – niet een kerk, maar de kerk! – was. Toen Franciscus van Assisi zich van het leven in rijkdom afkeerde, hoorde hij volgens de overlevering in het kerkje van San Damiano de Gekruisigde tegen hem zeggen: 'Herstel mijn huis'. In de voormalige kathedraal van Philadelphia gebeurde volgens Claiborne wat Franciscus van Godswegen werd opgedragen. De maatschappelijke tegenstellingen, die doorgaans ook kerkmensen van elkaar vervreemden, werden doorbroken. Mensen die eerst tegenover elkaar stonden, raakten met elkaar verbonden en werden met elkaar verzoend. Zo werd St. Edward's een teken dat er een rijk mogelijk was waar armen met reden 'zalig' genoemd kunnen worden, zoals Jezus dat verkondigde. Dat rijk was er niet, ook niet in St. Edward's, maar het toonde zijn nabijheid.

Shane Claiborne zou enkele jaren later met anderen een woon-gemeenschap stichten in dezelfde verpauperde wijk waar ook St. Edward's staat. Samen met verwante gemeenschappen – protestantse, maar ook rooms-katholieke – in de Verenigde Staten, zien de bewoners zich als een nieuw soort monniken: mensen die niet de woestijn van Egypte intrekken, zoals de woestijnvaders en –moeders van de derde eeuw, maar de woestijn van onze samenleving en onze cultuur. Zij gaan wonen op plaatsen die de meeste mensen als onbewoonbaar beschouwen, maar waar grote groepen gedwongen zijn te wonen. Op deze plaatsen leiden zij een leven van gebed en proberen te achterhalen hoe God in deze situatie betrokken is. Als een God

die inspanning vraagt, protest tegen onrecht, steun aan mensen die zichzelf niet overeind kunnen houden. Maar ook als een God die zijn vrijgevigheid toont door te laten zien dat mensen die niets denken te hebben door te delen elkaar rijk kunnen maken. Deze dingen lees ik in de verhalen over Plexat.

2.

Er is maar één Plexat. De verhalen in dit boekje, en de mensen die er de hoofdrol in spelen, zijn uniek. Maar voor wie ogen heeft om te zien, blijken er veel plaatsen waar iets vergelijkbaars gebeurt. Mensen zien elkaar staan, worden geholpen en geven elkaar leven – in de schaarse beschikbare ruimte, blijkt plek zat te zijn. Er ontstaat gemeenschap over de gebruikelijke maatschappelijke en culturele grenzen heen en degenen die doorgaans als helpers worden gezien, blijken zeker zozeer zelf geholpen te worden en te worden gedragen door deze gemeenschap. Dat is niet alleen een pleister op een wonde. Dat is revolutionair, het begin van nieuwe verhoudingen. De onmogelijke revolutie heet de autobiografie van Shane Claiborne: ‘De onweerstaanbare revolutie’. Met deze term duidt Claiborne Gods handelen in de geschiedenis aan waar de Bijbelse verhalen van getuigen. Dat handelen tekent nog altijd de wereld die wij bewonen. Dat God mensen voor gaat op weg naar een onvoorstelbare, maar vurig verhoopde toekomst, maakt volgens Claiborne – zoals de ondertitel van zijn boek luidt – Leven als een gewoner radicaal mogelijk.* In de alledaagse dingen die buiten de schijnwerpers gebeuren en niet veel aandacht waard lijken, gaat de doorbraak schuil naar nieuwe verhoudingen die werkelijk goed leven voor velen mogelijk maken.

Het gaat volgens Claiborne dus niet om spectaculaire dingen. Mensen, en zeker mensen die in de christelijke zin gelovig zijn, zijn

niet geroepen tot grootse daden. Zij zijn geroepen kleine daden te stellen met grootse toewijding en liefde. Wie één mens redt, redt de hele wereld en wie een klein gedeelte van de velen die in ons land gedwongen over straat zwerven tijdelijk onderdak biedt, die huisvest de Messias zelf. Het is een mooi symbool dat in Rotterdam een bescheiden kerkzaaltje de woonplaats wordt van degenen die in een lied van Huub Oosterhuis terecht Gods naamgenoten worden genoemd: vluchtelingen, vreemden. Hier wordt gemeenschap herboeren op een manier die zowel de samenleving als de kerk een spiegel voorhoudt. Voor die gemeenschap zijn wij bedoeld, die gemeenschap is waar wij een woning vinden, deze gemeenschap getuigt van een God die elke scheiding doorbreekt en elke begrenzing overstijgt. En zo’n gemeenschap, zo suggereert de apostel Paulus met name in zijn brief aan de Efesiërs, is de kerk.

Shane Claiborne helpt de volle reikwijdte te zien van de verhalen uit Plexat. Wat Amerikanen misschien iets te gemakkelijk doen, doen wij naar mijn gevoel te weinig. Amerikaanse christenen hebben een opmerkelijk vermogen de fundamentele strijd zichtbaar te maken die naar hun overtuiging in een samenleving gevoerd wordt. In en buiten evangelische kringen hebben Amerikanen weinig moeite Gods werkzaamheid in de geschiedenis aan te wijzen om zo de eigen keuzes te legitimeren. Europeanen, en zeker Nederlanders, zijn daar veel terughoudender in. Daar zijn goede redenen voor. Geloofsworden zijn mensenwoorden en religie is mensenwerk. Je moet niet aan God toeschrijven wat in feite van mensen komt en je moet je gelijk niet willen halen door God voor je karretje te spannen. En we zijn ons erg bewust van wat er mis kan gaan als mensen menen met de stem van God te spreken.

Maar wie alleen terughoudend is, die ziet misschien het echte drama over het hoofd. Wat echt gezegd moet worden, wordt misschien wel

* Shane Claiborne, *The Irresistible Revolution: Living as an Ordinary Radical*, Grand Rapids: Zondervan 2006.

verzwegen. Ik denk dat het belangrijk is dat wij weer leren met goed geweten van bepaalde gebeurtenissen te zien en te zeggen dat zij godgeklaagd zijn, ten hemel schreien en niet alleen menselijke, maar ook goddelijke woede oproepen. Dan kunnen wij ook weer geloven dat waar in deze toestanden iets verandert, God aan het werk is in de mensengeschiedenis. Dan kan zichtbaar worden dat het koninkrijk van God nabij is, hoezeer onze wereld ook soms een troosteloze woestijn lijkt. Wie zich, zoals de werkers van Plexat, met mensen verbindt die werkelijk in een moeilijke situatie verkeren, die leert dat van hen. Juist zij die op het oog de minste redenen hebben om Gods nabijheid te zien, hebben er een diep besef van.

3.

Er is maar één Plexat. De verhalen in dit boekje, en de mensen die er de hoofdrol in spelen, zijn uniek. Maar ze laten iets zien dat voor velen belang is.

De verhalen roepen een Nederland op dat doorgaans verborgen blijft. In de kranten lezen we en op de televisie horen we hoe politici en beleidsmakers verklaren dat het opvangen van uitgeprocedeerde vluchtelingen onwenselijk is. Het geeft mensen hoop en dan gaan ze misschien toch weer denken dat ze in ons land een toekomst zouden kunnen hebben – wat God verhoede. Wat is het voor samenleving die hoop onwenselijk vindt en hopeloosheid ziet als realisme?

Wie kan met droge ogen menen dat niet alleen aan vluchtelingen en vreemden, maar zelfs aan hun hoop een woonplaats moet worden ontzegd? Zouden we niet veeleer moeten zeggen dat de hoop van degenen die nergens echt kunnen wonen en geen plaats hebben hun hoofd neer te leggen, ook ons kan helpen weer zonder angst de toekomst in te blikken. We zouden zelf weer kunnen leren iets te verwachten. Wij zouden misschien zelfs wel weer kunnen gaan hopen.

De evangeliën van Matteüs en Lucas vertellen dat wanneer Jezus demonen uitdrijft die iemand het spreken belet, zijn tegenstanders hem suggereren dat hij dat doet met hulp van de opperdemon, de vorst van de duisternis (Matteüs 9, 32-34; Lucas 11,14-23). Lucas tekent op hoe Jezus antwoordt dat ze zo laten zien dat ze blind zijn voor het waarlijk goede dat gebeurt. Je kunt toch niet anders dan blij zijn wanneer iemand wiens mond gesnoerd was en die niet vrij was, weer vrijuit kan spreken. Als mensen al blij mochten zijn dat ze nog bestonden, weer een leven krijgen om te leiden. 'Als ik door de vinger Gods duivels uitdrijf, dan is het rijk van God tot jullie gekomen', zegt Jezus in het evangelie. Het rijk van God zit niet in die vinger, maar in het feit dat duivels worden uitgedreven. Dat gebeurt in Plexat: er worden demonen uitgedreven. Angst, eenzaamheid, agressie: ze verliezen hun wurgende greep. Het lukt vaak niet om ze echt onschadelijk te maken. Maar het feit dat er iets te doen valt dat verlicht, al is het maar gedeeltelijk en tijdelijk, en het feit dat dit ook wordt gedaan, tonen dat mensen niet zijn overgelaten aan de wanhoop. De hoop die tegen alle verdrukking in niet dooft, toont de nabijheid en nadering van het rijk van God. Plexat blijkt op sommige momenten een plaats van Geloofzat, Hoopzat en Liefdezat. Zoiets is altijd genade, maar het is in de omstandigheden waarin de bewoners van Plexat verkeren niets minder dan een Godswonder.

4.

Niet zelden wordt in kerkelijke kring gesuggereerd dat wat er op plaatsen als Plexat gebeurt maatschappelijk en menselijk wel van belang is, maar niet is waar het gelovig gesproken echt om gaat. In het geloof zou de liefde tot God centraal moeten staan en de liefde tot de naaste zou daarvan een afspiegeling zijn. Als ik iets van het Nieuwe Testament begrijp, waren voor Jezus de liefde tot God en de liefde tot de naasten twee kanten van dezelfde medaille. Ze waren

met elkaar verbonden en de een is nooit los van de ander verkrijgbaar. Wie mensen die zonder eten zitten voedt, die laat zich door God betrekken in de onweerstaanbare revolutie die gaande is en die leidt tot leven in volle gemeenschap met Gods goedheid. In christelijke zin geloven betekent niet geen genoeg nemen met goed en voluit leven. God is niet de bonus die het leven pas werkelijk 'zalig' maakt. Wie in christelijke zin gelovig is, die ziet daar waar het goede leven voor mensen ontbreekt, datzelfde goede leven lokken als Godgegeven toekomst. Die hoort Gods roeping om hem tegemoet gaan en die is dus dankzij dat roepen met God verbonden.

Dat is precies wat de verhalen in dit boekje laten zien. Het leven in Plexat is bijna altijd pijnlijk. De herinnering aan degenen die verdwenen of ontspoorde, door anderen beschadigd werden of niets anders meer wisten dan zichzelf te beschadigen, weegt zwaar. Dat is in alles duidelijk. Maar het onverdraaglijke wordt verdraaglijk, omdat net dat je denkt dat je het onmogelijke moet doen anderen voor jou het onmogelijke blijken te doen. Temidden van alle verdeeldheid krijgt degene die dacht dat hij de onmogelijke taak had gemeenschap op te bouwen, een gemeenschap cadeau waarin zij of hij zichzelf opgenomen kan weten. Een huis vol daklozen blijken elkaar een thuis te kunnen bieden. Mensen die in eerste, tweede en derde instantie vooral een last lijken voor zichzelf en anderen, blijken onmisbaar bij het dragen van de lasten van anderen.

Er is maar één Plexat. De verhalen in dit boekje, en de mensen die er de hoofdrol in spelen, zijn uniek. De verhalen verdienen doorverteld te worden, de mensen komt het toe geëerd te worden. De goedheid en de waarheid die zij zichtbaar maken, moet worden verkondigd. Want dat is waarvan wij leven en die waarheid en goedheid waarvan wij leven, blijkt midden onder ons aanwezig. Verborg, maar onherroepelijk. Dwingend, maar genadig.

Erik Borgman

Tenslotte

Parochies in het bisdom Rotterdam die zich (willen) inzetten voor een betere samenleving door diakonale projecten zoals Plexat kunnen voor deskundig advies en ondersteuning een beroep doen op het katholiek maatschappelijk activeringswerk van stichting Mara in Rotterdam en Den Haag.

Via de website www.maraprojecten.nl vindt u contactgegevens en informatie.

Informatie voor illegalen is te vinden op www.stichtingros.nl.

Op deze website staan spreekuurtijden en telefoonnummers voor hulp aan illegalen.

Kerken en groepen die geïnteresseerd zijn in Plexat en het werk van het Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS) kunnen een werkbezoek afspreken via het ROS, tel 010-4116085.

En last but not least:

Noodopvang blijft nodig en kost geld, veel geld.

Uw financiële bijdrage is daarbij meer dan welkom.

U kunt een gift overmaken op rekening 10.65.67.586 t.n.v. stichting ROS in Rotterdam onder vermelding van "gift Plexat".

Deze uitgave is mogelijk dankzij giften van de Diocesane Caritas Instelling Rotterdam en Projecten In Nederland.

